

REVISTA ECONOMICĂ.

Apare odată pe săptămână.

„Revista Economică“ se publică din însărcinarea și cu ajutorul institutelor de credit:

„Albina“, „Ardeleana“, „Auraria“, „Beregsana“, „Berzovia“, „Bihoreana“, „Bistrițana“, „Bocșana“, „Brădetul“, „Cassa de păstrare“
Miercurea, „Cassa de păstrare“ Seliște, „Chioreana“, „Cordiana“, „Corvineana“, „Crișana“, „Detunata“, „Doina“, „Economul“,
„Făgețana“, „Fortuna“, „Furnica“, „Grănițerul“, „Hațegana“, „Hondoleana“, „Hunedoara“, „Iulia“, „Lipovana“, „Lugoșana“, „Lucea-
fărul“, „Mercur“, „Mielul“, „Munteana“, „Mureșana“, „Mureșanul“, „Nădlăcana“, „Nera“, „Olteana“, „Oraviceana“, „Patria“, „Plugarul“,
„Poporul“, „Racoșana“, „Sătmăreana“, „Sebeșana“, „Selăgeana“, „Sentinela“, „Silvania“, „Someșana“, „Steaua“, „Timișana“, „Ulpiana“,
„Victoria“, „Vlădeasa“ și „Zlătneana“.

Prețul de prenumerare:
pe 1 an K 16.—, pe $\frac{1}{2}$ an K 8.—.

DIRECTOR
Dr. CORNEL DIACONOVICH.

Taxa pentru inserțiuni:
de spațiul unui cm² câte 10 fileri.

Anul IV.

Sibiu, 6 Septembrie 1902.

Nr. 36.

Activitatea politică a băncilor.

Sub titlul acesta „Berliner Tagblatt“ publică din peana lui Dr. G. Tischert un interesant articol asupra rolului, ce compete băncilor în viața politică a țării.

Eată după „M. P.“ cum este tratată chestiunea aceasta.

Înainte de toate se naște întrebarea: au băncile dreptul de a participa la viața politică și pe ce basă? Legea dă fie-cărui cetățean dreptul de a alege și a fi ales, deci investesce pe fie-care cu dreptul de a exercia o influență oare-care asupra politicei. Dreptul acesta se bazează pe obligămintul de a purta sarcinile publice, cu alte cuvinte, cei-ce au obligațiunile trebuie să aibă și drepturi. Cu ce sume enorme concurg băncile la purtarea sarcinilor publice este cunoscut, din care cauză deja aceasta singură împrejurare le dă titlu de ajuns de a se pute amesteca în politică. Deși legea nu o spune apriat, cu toate acestea este mai presus de ori-ce îndoială, că legea morală demandă fie-cărui, de a promova din toate puterile și a conlucra cu toate mijloacele la binele, înflorirea, dezvoltarea și fericirea patriei. Și oare nu și-ar pute împlini în măsură potențată acest obligămint băncile mari, cari în ce privesc ridicarea creditului țării în afară și regularea relațiilor de credit înlăuntru, pot face mult mai mult decât însuși guvernul și însăși legislativa. Din motivul acesta ar fi în interesul legislativei, de a avé în sinul său pe reprezentanții chemați ai băncilor mari și a le asigura în cele politice-economice rol conducător. Dr. Tischert combate foarte mult tendința de a eschide capacitățile financiare din cerul legislatorilor, precum timbrează de nefericită părerea, că ajunși în legislativă reprezentanții băncilor ar pune interesele băncilor lor mai pre sus de interesul public. O bancă — ție Tischert — a căreia activitate se bazează pe instituțiunile național-economice ale patriei și pe dezvoltarea acelor, nu poate avé alte interese, decât acelea, cari din punct de vedere economic se numesc interese publice. Dacă reprezentanții legali ai finanțelor se eschid din sinul legislativei numai din motiv, că afirmative ar mâna apă la moara proprie, atunci din același motiv ar trebui eschiși dintre politiciani și reprezentanții altor sfere de interese și la urmă conducerea politică a țării s'ar concentra exclusiv în mâinile acelor, cari n'au altă ocupațiune decât numai politica; că ce soarte tristă ar avé o astfel de țeară este de prisos să se mai spună.

La întrebarea, că asupra căror lucruri ar trebui să se extindă activitatea politică a băncilor, răspunsul scurt este: asupra tuturor chestiunilor referitoare la finanțele și creditul, cum și peste tot la activitatea economică internă și externă a țării. Iar fiind-că dezvoltarea creditului și perfecționarea instituțiilor economice ale țării stau în strinsă legătură cu diferitele acțiuni politice și legile exerciază asupra lor o înriurire mai mare ori mai mică, activității politice a băncilor nu li se poate pune o limită anumită. Drept exemplu Tischert citează numeroase creațiuni pe cari le-au pus la cale băncile din Germania și căroră are să multămească această țeară nu numai creditul său din străinătate, ci și vaza sa politică. În prima linie ar fi *creditul statului*, asupra căruia băncile mari exerciază nu numai o influență decizătoare, ci ale căreia fire trec toate prin mâinile acestor instituțiuni. Băncile să fie numai mijloace ale guvernelor pentru finanțarea datorilor de stat? Nu, ele trebuie să fie factori și în prima linie băncile sunt chemate a da directiva în cele politice-economice și a fixa timpul și modalitatea pentru contractarea de împrumuturi de stat. Acolo, unde aceasta este altcum, unde între bănci și guvern nu există în direcțiunea aceasta o legătură organică, unde pentru contractarea de împrumuturi de stat legislativa ia hotăriri și primesce proiecte, fără a ține cont de părerea băncilor, acolo pentru satisfacerea trebuințelor sale de credit statul este necesitat a se folosi, de regulă, de grupuri de bănci din străinătate, cari la împlinirea misiunii, ce li s'a incredințat, au în vedere totdeauna interesele lor proprii și un astfel de credit este nu numai scump, ci apasă greu și din alte puncte de vedere asupra țării, pe care o face tributară străinătății.

Tot în modul acesta depinde de conlucrarea băncilor și succesul pe terenul dezvoltării industriei indigene și a comerțului indigen, precum și a căilor de comunicațiune. Capitalurile recerute pentru dezvoltarea extraordinară a întreprinderilor electrice, de fer și cărbuni de peatră din Germania le-au adunat băncile; industria construcțiilor navale și navigațiunea, cari formează mândria imperiului german, tot cu capitalurile băncilor s'au dezvoltat; construirea liniilor ferate anatolice și din Bagdad se datoresce conlucrării băncilor, ne mai amintind de nenumăratele întreprinderi industriale, comerciale și de comunicațiune, de interes local, cari fără mijlocirea băncilor poate nici când nu s'ar fi creat. La noi există în privința aceasta între bănci și activitatea statului un mare abis; băncile sunt privite exclusiv drept izvoare de bani și nu drept factori normativi, cari în cele din

urmă trebuie să aibă dreptul de a-și spune cuvântul, cum să fie politica industrială, spre scopurile căreia se cer bani dela dânsese. Câte o capacitate financiară, pe baza însușirilor sale eminente ajunge câte odată până acolo. că i-se ascultă, ba une-ori i-se și urmează părerea, dar aceasta nu este o manifestație a încrederii față de banca reprezentată printr'insul. ci ceva individual, și în sanctuarul politicii nu sunt admise băncile, ca atare, ci sunt admiși singuraticii reprezentanți ai acelor. Băncile să nu facă politică, se accentuează de multeori, și pentru activitatea lor politică li se face unor bănci adeseori cele mai grave imputări. Și ar trebui din contră să li-se facă imputări băncilor, dacă preste tot nu se interesează de politică și nu au în vedere decât interesele lor pur materiale, și observă o ținută rezervată în toate chestiunile cari nu interesează deadreptul întreprinderea.

Va trebui deci să dispară ideea greșită, care eschide băncile dela activitatea politică și totuși pretinde dela ele sacrificii patriotice și așteaptă dela dânsese să-și deschidă necondiționat caselle pentru acordare de împrumuturi de stat și municipale, să fondeze întreprinderi industriale și să dea bani pentru construirea de astfel de căi ferate, canaluri etc. de interes local, cari nu corăspund unei necesități publice și unei politice economice sănătoase. În locul acestei idei ruginite trebuie să se înrădăcineze părerea modernă, că pe baza participării lor la sarcinile publice, băncile sunt nu numai necondiționat îndreptățite, ci și obligate a desvolta activitate pe terenul politic.

*
o

Trust și cartel. j / Central

Din America s'a adus în Europa instituțiunea Casa numitelor *ring-uri* și *trust-uri* și tot acolo e acum pe cale o încercare pentru sanarea acestor rele; cel puțin așa s'a exprimat presidentul Statelor-Unite într'un discurs recent, în care a vorbit despre aceste introduceri.

Este o părere greșită a considera ori-ce asociare de producători ca stricăcioasă intereselor generale, pentru-că între anumite împregiurări o grupare a cercurilor interesate apare indispensabilă pentru favorizarea anumitor rami industriali. Nu este numai dreptul inalienabil al singuraticelor grupe de interese, de a face tot posibilul pentru valorisarea prestațiunilor lor, ci și interesul general pretinde a nu lăsa să se nimească rami de industrie înfloritoare printr'o concurență dăunoasă, prin supraproducțiune etc. Prin urmare un *trust* sau *ring* format cu acest singur scop defensiv are dreptul a apela la aprobarea și spriginul tuturor elementelor prevădătoare, de aceea presidentul Statelor-Unite declară publice, că *trust-urile* și *ring-urile* sunt tot atât de necesare și îndreptățite în stadiul actual de dezvoltare economică, ca și organizațiunile pentru fixarea plăților lucrătorilor, că plângerile ridicate contra lor sunt în mare parte neintemeiate.

Dar americanul practic, precum s'a dovedit de repețe-ori că este presidentul Roosevelt, recunoaște și aceea, că între anumite împregiurări aceste introduceri pot deveni un adevărat pericol pentru binele comun și anume în acel cas, când ele iau un caracter agresiv, adecă când scopul lor este o exploatare nedeamnă a masselor mari de consumatori. În direcțiunea aceasta s'au semnalat tot în America, unde totul — ce e bun și ce e rău — ia dimensiuni enorme, aparițiuni îngrijitoare. Să ne amintim numai de ring-ul între-

prinderilor de căi ferate americane, care după-ce mai mulți ani și-a făcut o concurență pe moarte și viață, de-odată a schimbat tactica, întorcând ascuțișul contra poporațiunei prin incheierea aceluia faimos trust, care aproape a întreit prețul de transport pe toate liniile ferate, cauzând prin aceasta în mai multe state ale Uniunii stări aproape revoluționare. Singură această ținută amenințătoare a poporațiunei a adus la rezonant pe antreprenorii americani de linii ferate.

Nu incapa indoială, că numeroasele nemulțămiri contra ring-urilor și trust-urilor, amintite de presidentul Statelor-Unite, se referă mai ales la giganticul trust american de oțel, format dintr'o asociațiune cu un capital enorm de 1200 milioane dollari. prin care s'a concentrat întreagă producțiunea și valorisarea celui mai necesar metal în mâinile a doi capitaliști, de cari s'a făcut dependentă nu numai întreagă populațiunea Statelor-Unite, ci în parte chiar și continentul european, fiind expus până la un oare-care grad unui pericol economic. Se spera dela bolnăvirea repentină a presidentului acestei întreprinderi gigantice Charles M. Schwab, care era totodată sufletul ei, că nu se va mai pute susține acest turn babilonic. Dar împrejurările cunoscute de atunci incoace îndreptățesc presupunerea, că opera lui Schwab a primit deja o organizațiune așa de perfectă, încât de aci încolo lucrează oare-cum de sine, și se poate lipsi chiar și de creatorul ei. Este fapt că trustul de oțel în țara cea mai industrială din lume, cum sunt considerate Statele-Unite, a produs stări triste pentru poporațiune și justifică părerea presidentului că o astfel de despojarie provenită dintr'o instituțiune, între anumite împrejurări folositoare, trebuie privită ca un rău. Această declarațiune a presidentului va avea negreșit urmări; și cine cunoaște referințele americane și firea lui Roosevelt — scurt la vorbă, dar cu atât mai energic — va înțelege, că cuvintele lui nu vor rămână vorbe goale, ci cât mai curând vor fi însoțite de consecvente practice. De aceea el nici nu s'a mulțămît numai cu signalizarea reului, ci simțul seu practic a aflat și remediul potrivit. După părerea presidentului trust-urile trebuie puse sub supraveghiarea statului și dată guvernului posibilitatea de a paralisa efectele lor stricăcioase printr'o controlă exactă, dar cu tact executată. Această luptă declarată formează în tot cazul o aparițiune nouă, cu atât mai interesantă pentru noi, europenii, cu cât și la noi sunt la ordineș dăile cartelele. Acum cetim, că un ram de producțiune ajuns în strimtorare din cauza supraproducțiunei, își caută refugiul la un cartel, acum vedem cum cartelele exploatează la noi în țară fără cruțare pe consumatori și în fine vedem cum cartelele printr'o politică economică greșită cauzează scăderea prețului unui articol — al zăharului — pe piața internațională. Aproape în toate parlamentele s'au ridicat voci pentru crearea unei legi de cartele. În Austria un proiect al guvernului zace de mai mult timp în arhivă din cauza necapacității de lucru a parlamentului. Acum va fi pusă pe tapet chestiunea în congresul juristilor germani, și anume acestia vor avea să se pronunțe dacă a sosit deja timpul, ca legislativa să se ocupe cu cartelele sau nu, și în cas afirmativ ce direcțiune să se dea dispozițiunilor legale.

De basă a debaterilor vor servi doue opinii: una a profesorului H. Wentig din Greifswald, cealaltă a avocatului și docentului privat din Viena Dr. Iuliu Landesberger. Profesorul H. Wentig tractează chestiunea din punct de vedere curat teoretic. Cartelele sunt după Wentig aparițiuni ale procesului de concentrațiune al capitalului și pericolul lor residă mai ales în următo-

rele: în monopolizarea prețurilor, în creșterea puterii întreprinzătorilor față de lucrători, în valorisarea oricărui progres în tehnica de producție numai în favorul producătorilor nu și în al consumenților; în fine prin cartele se concentrează o putere necalculabilă în mâinile unor oameni, fără nici o controlă și fără ca densii să ofere o garanție morală pentru modul exercitării acestei forțe. Legislativa cu toate acestea trebuie să fie precaută în alegerea mijloacelor pentru combaterea lor, având a ține cont și de concurența internațională.

Dr. Landesberger definește cartelele astfel: cartelele sunt reuniuni de întreprinzători singuratici de aceeași branșă sau de branșe înrudite pentru a influența asupra referințelor pieței în favorul membrilor reuniunii prin reducerea sau delăturarea cu totul a concurenței dintre singuratici întreprinzători, după posibilitate până la monopolizarea branșei, *fără ca pentru aceea singuraticii întreprinzători să-și jertfească independența*. Prin această definiție Landesberger deosebește cartelele europene de trusturile americane, cari se nasc prin fuziunea întreprinderilor singulare într-o întreprindere colectivă. El nu se ocupă cu trusturile, cari în Europa sunt aproape necunoscute ci numai cu cartelele și anume tractează activitatea cartelelor în trei direcțiuni: *efectul cartelelor asupra tehnicii de producție, asupra formării prețului și asupra raportului dintre lucrători și întreprinzători*.

În cât privește *tehnica de producție*, densul dovedește prin o mulțime de exemple, că aceea e favorisată mult prin cartele, arătând că de avantajile perfecționării tehnice de cele mai multe ori se bucură numai producții. Dar o politică comercială sănătoasă poate forța cartelele, să cedeze și consumenților o parte din aceste avantaje.

La *fixarea prețurilor* trebuie în tot cazul ținut cont de consumație, adică să nu se fixeze astfel de prețuri ca să scadă consumația, sau să se indestulească cu surrogate; dar uneori aceste considerațiuni nu sunt suficiente pentru a scuti pe consumenți de exploatare sau a împede dezvoltarea industriei unor țeri întregi prin scumpirea articolelor brute și a semifabricatelor.

Cu privire la *chestiunea lucrătorilor*, în teorie, așa este de mare puterea întreprinzătorilor, cari au în mâinile lor un ram industrial întreg, încât poate face iluzorie libertatea muncii; dar experiența făcută pe acest teren în Germania a dovedit, că cartelele nu împedecă progresul claselor muncitoare.

Pe baza acestor observațiuni Landesberger ajunge la concluziunea, că cartelele sunt o apariție de mare importanță pentru viața economică, dar rezultatele lor nu sunt încă destul de studiate nici de natură așa de omogenă, ca să se poată spune cu positivitate, ce măsuri sunt de luat din partea statului, d. e. este întrebare dacă o reprimă ar avea efectul așteptat. El face cam aceleași propuneri ca și înainte cu 15 ani colegul seu profesorul Menzel din Viena adică *reglementarea cartelelor pe cale administrativă*. El caracterizează propunerile sale atât de special încât se pot aranja în formă de lege. Cartelele să se anunțe la înființare, să se introducă într'un registru, iar în schimb să li se dea garanție pentru existență legală. Să se îndatoreze a publica diferite hotăriri cu privire la cuantitatea de producție și la fixarea prețului; iar pentru a supraveghia întru cât cartelele observă aceste dispozițiuni, să se creeze o judecatorie specială, care să le poată constrânge în cas de lipsă prin pedepse disciplinare.

Învățământul agricol la noi și în România.

De o chestiune proprie a învățământului agricol la noi Români din Ungaria abia se poate vorbi. N'avem de loc școli de agricultură nici ferme model și totul ce se face din parte românească pentru răspândirea cunoștințelor agricole se reduce la învățământul foarte necomplet ce se dă fiitorilor învățători și preoți în institutele pedagogice și teologice, apoi în unele școli populare pe lângă cari funcționează și o școală de repetiție economică, în fine mai sunt a se aminti prelegerile economice ale celor două reuniuni agricole ale noastre și cele din despartemintele Asociațiunii, cum și puținele publicațiuni agricole, între cari și cele 2 reviste economice.

Astfel se explică ușor stăruința tuturor oamenilor noștri de bine pentru a înființa barem o școală agricolă și de a găsi căile și mijloacele cele mai potrivite pentru răspândirea cunoștințelor agricole în masa poporului și cu ele deodată idei pentru purtarea unei economii raționale.

Tocmai acum se fac eforturi pretutindenea pentru a pune agricultura pe baze solide. Ungaria și România încă stăruie foarte mult în această direcție. Îndeosebi trebuie să ne intereseze faza în care a ajuns chestiunea învățământului agricol în România.

Deja în numărul trecut al foii noastre am dat deciziunea ministrului de domenii, prin care se institue în România 12 școli practice de agricultură în locul școlilor de agricultură și fermelor model, despre cari se susține, că nu și-au îndeplinit aproape de loc scopul lor educativ.

Această modificare a dat ansă unor organe de specialitate a se pronunța contra pasului ce s'a întreprins în această direcție. Îndeosebi „*Câmpul*“, organul societății agronomice a absolvenților școlilor de agricultură din țeară, arată, că se face o greșală fatală, păgubitoare națiunii și învățământului agricol, când se aduc acușări școlilor și fermelor-model actuale, cari au nevoie de ceva mai multe mijloace și de bună administrare. O direcție care s'ar da delac centru ar fi de prima importanță. Fermele și școlile de agricultură, pe lângă instrucțiunea specială ce dau tineretului, *sunt și vor rămâne zone de îmbunătățirea animalelor și a semințelor alese*. Prin urmare este o eroare a dice că fermele și școlile nu și-au împlinit scopul lor educativ. Absolvenții acestor ferme sunt, în adevăr, forțe destul de vii; dar cine caută a utiliza aceste puteri ale agriculturii române?

Se tot spune, că școlile de agricultură și fermele n'au dat rezultatele așteptate. Dar și în streinătate, câți învață agricultura nu se țin toți de cariera pentru care i-a pregătit școala. Datoria statului e să instruiască tinerimea și prin aceasta va introduce progresul în agricultură.

Scopul e ca elevii, cari termină școlile practice, să se întoarcă în satul lor și pe moșia părintească — dacă o au — să câștige mai mult decât ceilalți consăteni. Dar dacă absolvenții n'au pământ, cum se întâmplă în majoritatea casurilor, unde să facă ei cultura mai lesne înțeleasă, mai metodică și mai rațională? Cum s'ar pute stabilii absolvenții în comună ca să facă aci un centru de propagandă, prin exemplu, pentru reforma agriculturii mici?

Pentru-ca școlile practice de agricultură să dea rezultate, adică să fie canale de ordin modest prin

care știința să pătrundă până jos, trebuie să se vîndă absolvenților câte un lot de pămînt; alt-fel cei de sus în mod oficial fac din acești absolvenți nește declasați.

Pentru a menține școalele de agricultură în direcțiunea îmbunătățirii agriculturii, absolvenții trebuie numai decât improprietați în condițiunile legii vindegerilor. Ei ar deveni cu chipul acesta proprietari industriali, cu totul independenți, stabiliți prin comune, ar lucra la perfecționarea — nu la transformarea economiei țeranului — căci în multe puncte economia rurală actuală a țeranilor noștri este rațională.

Absolventul improprietați s'ar lega de pămînt, l-ar iubi, l-ar cultiva, l-ar ameliora și ar fi prin comune atâtea zone de îmbunătățiri agricole, câți absolvenți s'ar improprietați.

O direcțiune hotărîtă s'ar da școalelor de agricultură, pentru-că absolvenții acestor școale ar fi puși în pozițiunea să îndeplinească scopul pentru care sunt create.

Cea mai mare parte din pămîntul agricol al țării e în mîna micilor proprietari țerani (4.408,391 ha); e de neapărată trebuință ca aceștia să știe cum trebuie lucrat pămîntul spre a fi aducător de mai mult folos.

Primele școale elementare de agricultură ce sunt în România — după opiniunea revistei „Cîmpul” — sunt aproape *nimica*. Ele vor pute să serve ca exemplu pentru sătenii din localitate, nu însă și pentru locuitorii sutelor de comune ale unui județ. Aceasta e imposibil. Tocmai de aceea se impune a viri absolvenții școalelor de agricultură, de se poate în fiecare comună rurală.

Improprietați absolvenții școalelor de agricultură pe moșiile statului, ei vor lucra pămîntul cu pricepere. Țeranii (proprietarii mici și mijlocii) vor învăța dela ei cum să și lucreze pămîntul. Gunoii se va duce pe cîmp fără a se perde un fir. Pămîntul îl vor ara bine și adânc; buruenile se vor scoate de pe locuri cu grapa; vor semăna semință aleasă și tratată cu peatră vinată în contra mîlurei (tăciunelui); vor alterna culturile, semănând nutrețuri de vite, etc.

Absolvenții școalelor de agricultură improprietați vor ține vitele în staula mai bune și le vor hrăni cu fin de lucernă, cu sfeclă, cartofi, etc. Firesce că vitele se vor face bune și frumoase, vor da lapte mult, vor fi mai capabile de lucru, etc. Intr'un cuvînt absolventul școalei de agricultură așezat în sat, pe bucata lui de pămînt, va fi model de economie domestică, model de economie rurală, model de industrie casnică, care se va practica în familia lui, model de intuițiune țilnică și de imitațiune continuă printre sătenii.

După aceasta vine căutarea mijloacelor. Țeranii noștri în facerea unei agriculturi mai metodice și mai raționale intimpină dificultăți asupra cărora nu pot triumfa numai prin știință. Este nevoie ca legislațiunea să intervină pentru întemeierea asociațiunilor profesionale și a băncilor în sat, cari să pună la îndemână țeranilor agricultori capitalul trebuitor pentru cumpărarea de semințe, mașini și instrumente bune, apoi vite de prăsilă pentru o bună cultură a pămîntului.

S.

Timbrarea actelor de asigurare.

(Ordinațiunea ministrului de finanțe).

Am arătat la timpul său în coloanele acestei Reviste (veți „Rev. Econ.” Nr. 49 din a. 1901) că *Judecătoria administrativă* prin decisiunea sa Nr. 5607 din 1900 a enunțat, că *actele de asigurare („Biztosítéki okirat”) ale împrumuturilor cambiale cu acoperire hipote-*

cară, încât nu sunt liberate de membri reuniunilor de credit, *sunt a se timbra după scala II.*

Basat pe aceasta decisiune a *Judecătoriai administrative* ministrul de finanțe a trimis direcțiunilor financiare sub Nr. 53,482/1902 următoarea ordinațiune referitoare la timbrarea actelor de asigurare:

„In decisiunile sale mai noue *Judecătoria administrativă* r. u. a enunțat în conformitate cu dispozițiunile § 54 al tarifelor de competențe, că concesiunile de intabulare, adecă documentele prin cari se dă ipotecă drept acoperire pentru un obligament oare-care, sunt a se timbra, amăsurat valorii obligamentului, după scala II.

Excepțiune fac concesiunile de intabulare liberate de membrii reuniunilor de credit ale institutelor de bani, cari sunt a se timbra cu K 1— de fie-care coală; *favorul acesta însă nu se extinde asupra concesiunilor de intabulare liberate de aceia, cari nu sunt membri ai unei reuniuni de credit întemeiată în simul unui institut de bani.*

Scoasă fiind din vigoare prin aceasta decisiune mai nouă a *Judecătoriai administrative*, hotărîrea principală Nr. 635/1886 a fostei *judecătoriai administrative financiare*, provoc direcțiunile financiare, ca cu ocaziunea revisiunilor de timbru să observe această decisiune a *Judecătoriai administrative* și în cas de lipsă să ia de basă a hotărîrilor sale praxa mai nouă.

După concesiunile de intabulare insuficient timbrate și liberate înainte de data acestei ordinațiuni să se compute în cas de repert numai competența simplă; asemenea este a se ține totdeauna cont de nesiguranța ce a domnit în privința timbrării actelor de asigurare și la reperturile ce s'ar lua la documente liberate după data acestei ordinațiuni; competența urcată să se modereze, în casuri de acestea, la suma cea mai mică posibilă, până atunci, până când noua praxă se va fi înrădăcinat pe deplin. Aceasta ordinațiune să se comunice tuturor percepțorilor regesci“.

Budapesta, 1 Iulie 1902. Din însărcinarea ministrului: Vörös mp. consilier ministerial. *

*
○

Deposite vinculate.

Precum există numeroase combinațiuni de asigurări asupra vieții, tot astfel există și numeroase feluri de depozite spre fructificare.

Diferitele combinațiuni de asigurare se deosebesc una de alta numai prin inegalitatea condițiunilor sub cari se plătesce suma asigurată, pe când diferitele feluri de depozite spre fructificare se deosebesc una de cealaltă prin scopul, ce se urmărește cu ele. Astfel există casse de păstrare pentru copii, — școlare, — pentru bolnavi, — pentru invalizi etc., etc., cari toate au chemarea de a deștepta și desvolta spiritul de economisare al claselor respective pentru un scop anumit.

De categoria depozitelor făcute cu un scop anumit dinainte statorit, se țin și așa numitele „deposite vinculate“, foarte răspândite în străinătate și mai cu seamă în Germania.

Pentru oamenii, cărora nu le prisosese mult, și cari nu au ori nu câștigă mult mai mult decât ce se recere pentru traiul lor de toate zilele, economisarea este un lucru foarte greu; mai greu însă este a păstra, ceea-ce s'a cruțat odată. Mulți părinți d. e. cu fete tinere în familie, se străduiesc din toate puterile a face încă din timp mici economii, din care sperează a pute da fetelor lor, la timpul său câte o

zestre modestă. Cu mari sacrificii se adună ban lângă ban și se depune spre fructificare la bancă. Dar intervenin evenimente neașteptate, un morb, spese neprevăzute și tatăl de familie ia din nou calea spre cassa de păstrare, spre a-și ridica economiile. Aceasta se continuă ani de-a rândul, totdeauna îl constrâng împrejurările a-și folosi economiile, spre a începe apoi din nou cu cruțarea. Câte odată poate totuși s'ar fi putut ajuta pe altă cale, fără a atinge banii cruțați; dar fiind în natura omenească, de a căuta ajutor acolo unde i-se oferă mai ușor, deponentul va preferi a-și ridica banii cruțați, decât a căuta ajutor în altă parte. În modul acesta banii cruțați cu mari sacrificii, se cheltuesc adeseori fără vre-o trebuință reală și scopul avut în vedere nu se atinge nici când. Spre a evita aceasta s'au introdus așa dișele „deposite vinculate“, la cari deponentul renunță apriat la dreptul său, de a dispune asupra capitalului depus și a intereselor înainte de expirarea unui termen anumit. Un tată de familie d. ex. care voesce să asigure fiicei sale de 4 ani o zestre anumită, își va depune banii cruțați cu aceea condițiune la bancă, ca în curs de 12 ori 14 ani să nu poată dispune nici asupra capitalului și nici asupra intereselor. În modul acesta respectivul deponent este pus în imposibilitate de a cheltui banii deja cruțați, cari de altă parte prin capitalizarea intereselor dela interese aproape se duplică; de altă parte deponentul și-a ajuns scopul, căci ajungând ficea lui etatea de 18 ani îi va pute da o zestre corespunzătoare impregiurărilor sale.

Acesta este deci scopul „depositelor vinculate“.

O zestre se poate asigura ce este drept și prin contractarea unei asigurări asupra vieții, plătilă la ajungerea unei etăți anumite; dar depositele vinculate sunt de preferit față de asigurările pe viață, fiind-că la cele dintăiu capitalul și interesele cad la tot cazul în favorul deponentului, pe când la cele din urmă, dacă persoana asigurată moare înainte de a ajunge etatea stipulată, ori dacă din ori ce motiv prima nu s'ar pute plăti, deponentul primesce în cazul cel mai bun primele plătite, dar fără nici o rebonificare de interese.

Depositele vinculate de altcum nu sunt acomodate numai pentru asigurări de zestre, ci pentru toate casurile în cari este vorba a se asigura un capital oare-care pentru un termen și un scop anumit.

Depositele vinculate sunt la tot cazul demne de atențiunea institutelor de bani, cu atât mai vartos, că adoptarea lor nu este împreunată cu greutate și cu ajutorul lor s'ar scuti multe deposite spre fructificare de soartea, de a fi ridicate și cheltuite adeseori fără motiv ponderos.

JURISDICȚIUNE.

Secuestrarea ilegală a pretensiunii cambiale. Pretensiunea cambială fiind secuestrată debitorul a depus suma după scadență în deposit judecătoresc și s'a apărât față de creditorul său, asupra căruia s'a făcut execuția, cu aceea, că prin depunerea banilor la judecatorie densus a plătit pretensiunea. Judecătoria de instanța primă și a doua au admis excepțiunea, căci debitorul cambial în urma secuestrului a fost obligat a procede astfel, precum a procedat. Curia reg. din contra sub Nr. 1459/1901 a judecat pe debitorul cambial și l-a obligat și la purtarea speselor de proces, pentru-că secuestrarea nu s'a făcut în conformitate cu dispozițiunile § 80 al art. de lege LX din 1881, intrucât cambia nici la efectuarea exe-

cutiunei și nici mai târziu nu a ajuns în posesiunea eseuventului, deci execuțiunea n'a fost validă.

*

Domiciliarea ulterioară a cambiei. Un institut de bani a umplut cambia primită în bianco cu un loc de plată diferit de sediul trassatului, domiciliând cambia la sine însuși. Judecătoria de instanța primă a primit de nevalidă numai indicarea domiciliatului, nu și umplerea cambiei cu un loc de plată diferit și a admis excepțiunea numai pe basa aceasta.

Instanța a doua și mai pe urmă Curia reg. sub Nr. 1424/1901 a enunțat, că posesorul cambial nici în privința locului de plată nu a fost îndreptățit la alta decât numai la umplerea cambiei cu textul usitat, va să dică a fost îndreptățit numai să indice ca loc de plată domiciliul trassatului.

REVISTA FINANCIARĂ.

Situațiunea.

Sibiu, 4 Septembrie 1902.

Cererile intrate la Banca austro-ungară din incidentul ultimei au fost în anul acesta cu mult mai mari decât la finea lunii August din a. tr.; dar crescerea portfelului ce trebuie să fi fost cauzată de pretensiunile mai mari se va vedea numai din publicațiunea situațiunei proxime, cădând ultimo pe o Duminecă. Intr'o singură di din septămână banca a escomptat cambii în sumă de 13³/₄ milioane coroane, și anume 10 milioane coroane în Viena și 3³/₄ milioane coroane în Budapesta. Discontul privat a variat în Viena între 2⁵/₈ și 2³/₄ procente. Furnisările de aur la bancă continuă atât în Viena cât și în Budapesta.

*

Finalisarea conversiunei ungare. La 1 Septembrie c. s'au șters din buletinul bursei de efecte, obligațiunile de stat denunțate per 1 c. În sensul comunicatului ministrului de finanțe replătirea titlilor nepresentați spre convertire, cari fac 8% din toate categoriile — pentru-că 92 procente s'au convertit — are loc din 10 Septembrie c., iar din 1 Martie 1903 se mai rescumpără numai la cassa centrală a statului.

*

Afluența aurului la „Banca Națională a României“. Am anunțat în numărul nostru ultim că în urma afluenței extraordinare a aurului efectiv „Banca Națională a României“ a sîstat primirea de sume mai mari de aur pentru schimb ori drept plată.

Măsura aceasta a surprins mult lumea financiară din străinătate și a dat ansă chiar și la un mic conflict între „Banca Națională“ și reprezentantul firmei Ieschek & Cie, comandista băncii Länderbank din Viena, care și-a permis a remonstra contra acestei măsuri neașteptate și neanunțate a Băncii.

Afluența aurului la Banca Națională a fost de fapt extraordinară, astfel că la 20 August a. c. stocul de aur a atins deja 101.89 milioane față de o circulațiune de bilete în sumă de 171.27 milioane.

Explicațiunea acestui fenomen este următoarea:

Exportul României din anul acesta fiind foarte mare, era natural ca remisele asupra streinătății să fie abundente. S'a întemplat însă ca în timpul de față la Berlin cekul asupra Parisului să fie foarte căutat prin faptul că băncile germane, din cauza crizei industriale, au scontat portfoliul lor industrial la Paris și astfel pentru acoperire, au nevoe de cekuri asupra

Parisului. Fiind dată această împrejurare, casele exportatoare de cereale din România, deși în majoritate franceze, găsesc avantajos a face plățile fie în remise asupra Berlinului, care sunt cotate la București pe un curs mai superior decât la Paris fie în mărci germane cari au la Paris un curs inferior aceluia din România.

Remisele asupra Berlinului nu sunt deocamdată căutate în România decât de Banca Națională, care are de efectuat plata cuponului de Octombrie al datoriei publice; în comerț nu sunt actualmente cerute, pentru că mărfurile care se aduc din Germania nu au a fi plătite de cât peste 3 sau 4 luni. Banca Națională a profitat deci de această împrejurare pentru a 'și face proviziunea necesară de remise; nivelul cursului fiind însă menținut la 123.25—123.30, cu 25 sau 30 bani sub paritatea mărcilor germane de 123.50, după cursul oficial de la noi, băncile particulare au fost silite să tragă din străinătate aur efectiv în loc de remise și să prefere mărcile germane cari, atât la Paris cât și la Viena, sunt mai eftine de cât în București.

Această operațiune de arbitragiu a dat naștere afluenței de aur în piața bucureșteană, al cărei rezultat este că Banca Națională posedă astăzi o rezervă de aur, cu 62 milioane mai mare decât relațiunea legală de 40% a emisiunii fiduciare. Celelalte bănci mari din București sunt fresce și ele împovărate cu un stock considerabil de metal galben, care în timpul de față nu poate fi mistuit, atât din cauză că transacțiunile sunt restrinse, cât și din cauză că publicul preferă biletul de bancă mărcilor germane, o monedă, care are dezavantajul de a nu fi facilă la schimb.

În această situațiune se impută Băncii Naționale, că nu primesce aur în schimbul biletelor. „Banca Națională” nu are o asemenea obligațiune, pentru că misiunea sa este de a susține creditul comercial, iar nu de a favorisa jocul speculațiunii asupra aurului. Emisiunea biletelor este guvernată de cererile pentru scont, lombard, devise, warante, etc., afaceri care represintă transacțiuni comerciale. La schimb, Banca nu este ținută să libereze decât aur contra bilete, și această obligațiune și-a îndeplinit-o totdeauna, chiar atunci când reserva sa era redusă la cea mai simplă limită și când ghișeurile sale erau asaltate de băncile din Brașov, cari în fiecare săptămână trimeteau comiși cu gente pline de bilete pentru a ridica și a duce peste graniță aurul Băncei. Astăzi interesul Băncei este ca aurul să se răspândească cât mai mult în țară, pentru ca la toamnă când afacerile vor deveni normale să nu se simtă lipsa lui. În fine, consecința naturală a acestei afluențe de aur este că Banca Națională și-a redus scontul la 5%, iar dobânda pentru împrumuturi pe depozite la 6%.

AGRICULTURA.

Plata muncitorilor agricoli din Ungaria în anul 1900. Pe baza datelor culese de referenți agricoli permanenți ministrul de agricultură a publicat nu demult al decelea raport al său cu privire la plata muncitorilor agricoli din Ungaria în anul 1900. Raportul arată mărirea simbrilor plătite în singuraticile comitate și cercuri în diferitele anotimpuri, în special pe timpul secerișului și al îmblătului, fiind luate în combinațiune nu numai banii, ci și naturaliile. Plata muncitorilor agricoli a fost în anul 1900, în termin mediu (fără vipt) 111 f. primăvara (față de 176); 174 f. vara (față de 176 f.); 127 f. toamna (ca și în anul precedent) și 91 f. iarna (față de 90 f.). Cele mai mari simbrii s'au plătit vara în comitatul Ciongrad

(275 f.) apoi în comitatele Cienad (254 f.); Hajdu (243 f.), Bichș (241 f.) și Szepes (220 f.). Cele mai mici în comitatele Têrnava mică și Solnoc-Doboca, unde simbriile fac chiar și vara, în toial lucrului de câmp, numai 110 f. și iarna scad chiar și la 64 f. Cele mai mari simbrii s'au plătit în orașul Szentes (480 f.), Gyula (440 f.) apoi în Hajdu-Böszörmény, Hódmező-Vásárhely și Győr (400 f.)

COMERCIU.

Societățile de consum și comerțul. Într'o broșură apărută de curând Friederich Páris, comisarul guvernial de odinioară în chestia Rutenilor, se declară în principiu ca aderent al societăților de consum, dar totodată declară că societățile noastre de consum în forma lor de azi nu corespund nici legii nici principiilor sănătoase de însoțire. Ele nu corespund legii pentru-că în sensul §-lui 223 al legii comerciale, societățile de consum ar trebui să vândă marfă numai membrilor lor pe când societățile noastre de consum își extind afacerile și asupra nemembrilor. Aceste societăți nu corespund principiilor sănătoase societare, pentru-că sunt înființate mai mult pentru speculațiune și pentru-că se apucă de întreprinderi împreunate cu risc mult mai mare de cum e compatibil cu principiile sănătoase de însoțire.

Cum spune Páris, în Germania se păzesc foarte mult de a da societăților de consum forma, ce li s'a dat și li se dă la noi. Páris accentuiază indeosebi că e neîndreptățită stăruința societăților de consum de a face superfluă clasa comercianților, clasă cu o dezvoltare istorică. Accentuiază mai departe, că comerțul este o ocupațiune care pretinde cualificațiune specială și cunoscințe speciale, cari tocmai din punctul de vedere al consumenților nu se pot exploata așa de bine de mireni, ca de comercianți specialisti. De altă parte e de părerea, că răul ce există în diferite părți ale țării, anume: că mulți mici comercianți nu se pricep a satisface bine și ieftin trebuințele poporului — acest rău să se îndrepte asociindu-se înșiși micii comercianți din diferitele regiuni ale țării și înființând ei societăți de consum, ceea-ce în Germania s'a încercat cu succes. Societățile de consum ar trebui apoi să-și restrângă cercul de activitate la cât mai puține articole, și aceste să le procure exclusiv de la comercianții locului sau regiunii respective. Contra asociațiunilor de consum organizate în felul acesta nu s'ar mai pute ridica obiecțiuni fundate nici din punctul de vedere al comerțiului nici din punctul de vedere economic general.

INDUSTRIE.

Activitatea inspectorilor industriali în anul 1901. Instituțiunea inspectorilor industriali s'a creat în anul 1901 și de present funcționează 17 inspectorate industriale în sediul camerelor comerciale și industriale, cari au inspiciat în anul 1901 6121 etablamente industriale și au făcut 25,367 inspecțiuni de cazane. În fabricile inspiciate sunt aplicați 8421 motori cu o putere de 291,653 cai. Numărul lucrătorilor aplicați în cele 6121 fabrici inspiciate se urcă la 196,554, din cari 15,503 sunt funcționari comerciali și tehnici, 172,993 lucrători de fabrică și 8058 învățacei; după gen sunt 165,818 bărbați și 30,736 femei; după etate 178,520 preste 16 ani și 18,034 sub etatea aceasta. În anul 1901 s'au înființat 363 etablamente nouă din cari 215 cu motori.

SOCIETĂȚI FINANCIARE ȘI COMERCIALE.

„Albina“ institut de credit și de economii, Filiala în Brașov. Domnul Nicolae Petra Petrescu, dirigentul actual al Filialei „Albina“ din Brașov și totodată cel mai vechiu funcționar al primului nostru institut financiar, fiind trecut cu 1 Ianuarie 1903, la cererea proprie în pensie, direcțiunea „Albinei“ în ședința sa dela 4 crt. a numit dirigent al Filialei din Brașov pe dl Dr. Nicolau Vecerdea, actualul secretar al institutului.

Pentru serviciile prestate institutului „Albina“ în curs de 30 de ani și mai bine, direcțiunea a exprimat d-lui N. P. Petrescu mulțăminta și recunoștința sa.

*

„Selăgiana“ institut de credit și economii, soc. pe acțiuni în Jibou (Zsibó) cottul Selagiu caută practicant. Salarul lunar K 60—; termenul concursului 15 Septembrie a. c. Reflectanții trebuie să fie absolvenți ai unei școale comerciale sup.

*

○

DIN REUNIUNI.

Sumele votate de instituturile noastre financiare etc. ca premii pentru expoziția de produse industriale. Precum am notificat și cu altă ocaziune comitetul „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiiu“ și comitetul „Reuniunii socialilor români din Sibiiu“ au decis arangiarea unei expoziții a produselor din industria profesională (meserii) și a celor din industria de casă (lucruri de mână femeesce). Această expoziție se va ține în Sibiiu, pe la mijlocul lunii Octombrie n. a. c. Numitele comitete și-au dat și-și dau multă silință pentru ca expoziția să isbutească cât mai bine. Pentru acoperirea speșelor împreunate cu expoziția și îndeosebi pentru crearea de premii pe seama exponenților ce se vor distinge comitetele din vorbă au făcut un apel călduros la toate instituturile noastre financiare, la comunele din comitatul Sibiiului, etc. Unele din instituturile noastre financiare au votat deja câte o sumuliță în scopul premierii și nu ne îndoim, că în vederea frumosului scop ce se urmărește prin această expoziție, anume conservarea și ridicarea industriei noastre de casă și încurajarea meseriilor noastre abia în fașe — nici unul din instituturile noastre financiare nici una din comunele comitatului Sibiiu, cum și alte instituțiuni și indiviți cu dare de mână nu vor sta la îndoială de a contribui cu obolul lor. Este aceasta o chestie de înaltă datorie națională, căci buna reușită are să ne servească tuturor spre fală și mângâiere, de oare-ce vom avé ocaziune a arăta și de data aceasta străinilor că suntem un element de progres și pe terenul industriei, dar mai cu samă ne vom convinge: cum stăm, cât am progresat și ce trebuie să mai facem în această direcțiune.

Și acum ne împlinim o plăcută datorință de a publica consemnarea instituturilor noastre financiare, etc., cari au înaintat deja sumele votate în scopul premierii exponenților:

1. „Bihoreana“, Oradea-mare . . . . . K 10—
2. „Bocșana“, Bocșa montană . . . . . „ 10—
3. „Brădetul“, Orlat . . . . . „ 20—
4. „Cassa de păstr.“, Sasca-montană „ 25—
5. „Cordiana“, Fofeldea . . . . . „ 20—

6. „Corvineana“, Hunedoara . . . . . K 50—
7. „Detunata“, Bucium . . . . . „ 20—
8. „Doina“, Câmpeni . . . . . „ 30—
9. „Hunedoara“, Deva . . . . . „ 20—
10. „Lucașfêrul“, Vêrșeț . . . . . „ 20—
11. „Mielul“, Poiana . . . . . „ 20—
12. „Oraviciana“, Oravița . . . . . „ 10—
13. „Racoșana“, Șeica-mare . . . . . „ 20—
14. „Sebeșana“, Sebeșul-săsesc . . . . . „ 20—
15. „Sentinela“, Satu-nou . . . . . „ 30—

Apoi:

16. Comuna Seliște . . . . . „ 50—
17. Dan, Dr. Vasile, adv. Sibiiu . . . . . „ 20—
18. Moldovan Silvestru, Sibiiu . . . . . „ 20—
19. Racoș Nicolau, medic Șeica-mare „ 20—
20. Reun. econom. din Orăștie premii pentru meseriașii din raionul său . . . . . „ 100—
21. Reuniunea învățătorilor din protopopiatele I—VII (Arad) . . . . . „ 10—
22. Un anonim . . . . . „ 40—

In total . K 585—

Intr'un număr frumos de comune s'au constituit comitete de femei, cari colectează fără preget articolele de expus, unele comitete au și expedit deja frumoase colecțiuni din industria de casă; iar meseriașii nostri lucră pe întrecute, ca toți să expună obiecte cât mai varii și mai perfecte.

Sperăm că obștea românească își va face pe deplin datoria și în această luptă de emulațiune nobilă, luptă neapărat trebuincioasă și nu se poate mai folositoare.

S.

Trageri la sorti.

Losuri ung. „Crucea roșie“ de 5 fl.

(Tragerea 51 de premii și amort. din 1 Sept. 1902).

A. Tragerea de premii.

Seria Nr.	K	Seria Nr.	K	Seria Nr.	K	Seria Nr.	K				
97	95	50	2060	42	50	3918	64	200	6185	44	100
134	33	100	2074	81	50	3936	21	50	6231	65	50
152	66	50	2234	78	50	3957	99	50	6260	76	1000
188	11	100	2278	87	50	4002	100	100	6297	13	100
214	71	50	2338	28	50	4090	48	100	6298	84	50
243	62	100	2350	86	100	4095	76	200	6341	80	100
369	13	200	2370	75	200	4247	32	50	6379	13	50
377	95	50	2411	15	50	4464	5	50	6535	26	50
436	13	200	2429	72	100	4617	58	50	6846	81	200
494	60	100	2610	55	50	4819	95	50	6884	45	50
698	45	50	2681	72	100	4933	51	100	7020	28	100
745	3	50	2845	98	200	5169	8	100	7044	53	100
806	84	2000	2878	73	50	5356	50	50	7058	46	100
900	68	100	2954	50	100	5498	40	2000	7090	29	50
1260	94	100	3196	93	50	5597	64	50	7094	74	50
1425	1	1000	3236	38	100	5650	45	50	7147	88	50
1502	57	50	3291	11	50	5683	90	50	7249	56	200
1523	30	200	3337	28	100	5737	16	100	7266	31	200
1588	87	200	3342	49	200	5908	88	100	7348	54	50
1613	68	50	3348	40	50	6032	9	50	7416	66	50
1636	52	50	3547	10	50	6037	74	50	7698	62	100
1862	34	50	3557	60	50	6061	44	50	7713	12	50
2004	2	200	3893	39	1000	6112	2	50	7961	70	50
2046	72	50									

Rambursarea (scutită de timbru și competențe) ab 1 Oct. 1902. Cuponul de premii se reține, iar losul se restituie și participă la următoarele trageri de amortisare.

B. Tragerea de amortisare.

Au eșit următoarele 45 serii: 264 381 441 534 651 765 992
1015 1174 1631 1743 1818 2221 2302 2559 2677 2900 3492 3680
3822 3982 4023 4215 4349 4728 4887 5000 5016 5100 5455 5870
5984 6080 6139 6148 6166 6466 6593 6703 6760 6908 6909 6948
7571 7772.

Cele 4500 losuri din aceste serii se rescumpără ab 1 Oct. 1902 cu câte K 14—. Cuponul de premii se restituie și participă la următoarele trageri de premii.

Tragerea proximă la 1 Martie 1903.

Losuri ung. „Basilica“ d. a. 1886.

(Tragerea 35 de premii și amortisare din 1 Sept. 1902).

A. Tragerea de premii.

Seria Nr.	K	Seria Nr.	K	Seria Nr.	K	Seria Nr.	K
18	40	100	3206	85	100	4914	87
202	23	100	3280	24	50	5150	55
467	70	200	3385	1	50	5181	57
574	96	50	3863	40	100	5254	12
906	43	50	3948	39	100	5282	63
1150	10	50	4032	30	50	5362	62
1283	58	100	4277	72	50	5415	44
1697	5	100	4421	89	100	5422	28
1739	49	1000	4449	62	50	5623	94
1835	40	100	4592	78	50	6153	95
3099	77	50	4726	37	100	6177	32
						6208	32
						6264	25
						6884	74
						6962	76
						7277	91
						7754	29
						7793	44
						7800	96
						7907	1
						7982	32
						1000	
						20000	

Rambursarea (minus 20%) ab 1 Novembre 1902. Cuponul de premii se reține, iar losul se restituie și participă la următoarele trageri de amortisare.

B. Trageri de amortisare.

Au eșit la sorți următoarele 26 serii: 333 807 852 1151
1516 1627 1787 2320 2623 2751 3243 3265 3543 4207 4262 4295
4522 5044 5062 5399 5538 6615 6694 6902 7017 7271.

Cele 2600 losuri din aceste serii se rescumpără ab 1 Nov. 1902 cu câte K 13—. Cuponul de premii se restituie și participă la următoarele trageri de premii.

Tragerea proximă la 1 Martie 1903.

Bursa de mărfuri din Budapesta.

Cursul din 3 Septembrie 1902.

Grâu de Bănat (nou)	per 50 kg. vinde	6-85—7-20
" " Tisa (nou)	" " " "	7-05—7-40
" " Pesta (nou)	" " " "	6-95—7-35
" " Alba-reg. (nou)	" " " "	7—7-35
" " Bacica (nou)	" " " "	6-90—7-20
Secară (nouă)	" " " "	5-85—6-20
Orz (nou)	" " " "	5-15—5-40
Ovės	" " " "	5-65—6-05
Porumb	" " " "	5-30—5-40
Rapiță	" " " "	9-80—10-10
Untură de porc B.-Pesta	" " " "	—70-50
Slănină (clisă)	" " " "	61—65—

Bursa de București.

Cursul din 3 Septembrie 1902.

Renta amort. 1881 de 5%	vinde Lei	100 ¹ / ₄
" " internă 5%	" "	—
" " 274 mil. 4%	" "	88
" " 1898 4%	" "	88 ¹ / ₂
Fonciare rurale 5%	" "	99 ¹ / ₂
" " 4%	" "	88 ¹ / ₄
Seris. fonc. urb. București 5%	" "	89 ¹ / ₂
" " Iași	" "	82 ¹ / ₂

Bursa de efecte din Viena și Budapesta.

Cursul din 3 Septembrie 1902.

%	V A L O R I	Viena vinde	Bpesta vinde
	Datoria publică comună.	v cor.	p. 100 h
5	Renta unit. Bancenote, Mai, Nov., 16% ⁰ / ₀ dare	102—	102-10
5	" " arg. Ian., Iulie. 16% ⁰ / ₀ "	101-85	102-10
4	Losuri d. a. 1854 à fl. 250— v. c. 20% ⁰ / ₀ "	193—	193—
5	" " " 1860 à fl. 500— " 20% ⁰ / ₀ "	153-25	154-50
5	" " " 1860 à fl. 100— " 20% ⁰ / ₀ "	188-90	189—
—	" " " 1864 à fl. 100— " 20% ⁰ / ₀ "	254—	254—
	Datoria publică austriacă.		
4	Renta austr. aur., scut. de dare	121-75	122—
—	" " Cor.	100-30	100—
3 ¹ / ₂	" " de invest.	91-85	—
	Datoria publică ungară.		
4	Renta ung. aur., scut. de dare	121-30	121-60
4	" " Cor.	98-15	—
4 ¹ / ₂	Impr. C. ferate d. a. 1889, aur, " " "	—	—
4 ¹ / ₂	" " " " 1889, arg. " " "	—	—
4 ¹ / ₂	" " " " 1876, aur. " " "	—	—
4	" " ung. cu premii à 100 fl.	206-50	207—
4	" " p. regul. Tisei . . . . . sc. de dare	164-65	165—
4 ¹ / ₂	Oblig. ung. de regalii	101-65	101-50
3	Impr. p. regul. Porții de fier	87-40	88-50
4	Oblig. rurale croato-slavone	—	98-50
4	" " ungare	98-60	98-75
	Alte datorii publice.		
5	Los. p. regularea Dunării, à 100 fl.	109—	—
5	Obl. Soc. Temeș-Bega	98-30	98-50
5	Imp. cu prem. al orașului Viena	107-30	—
3	" " sêrbesci à 100 fr.	92—	—
—	Oblig. cu premii a C. fer. turc. à 400 fr.	119-25	—
—	Impr. bulgar 1889	101-25	108-50
	Scrisuri fonciare și a. a.		
4	Instit. de Cred. fonc. austr.	99-20	—
3	" " " " cu premii, 1880	268—	—
4 ¹ / ₂	Banca austro-ungară	101-25	101-25
4	" " " "	101-25	101-25
4 ¹ / ₂	Banca com. ung. Pesta	101-50	102—
4 ¹ / ₂	Obl. com. ung., Pesta, amort.	106-10	106-25
4	" " " " 50 ani	98—	101-50
4	" " Casei de păstr., cap., Pesta	96-40	97-50
4 ¹ / ₂	Inst. de credit fonciar ungar	98-70	101-25
4	" " " "	98-20	99-50
5	Banca hipotecară ungară	101-60	102—
4 ¹ / ₂	" " " "	101-60	102—
4	" " " " cu premii	260—	127—
4 ⁰ / ₀	Casa de păstrare regnic. Pesta, 50 ani	97-50	97-60
5	Albina, Sibiu	—	102—
4 ¹ / ₂	Cassa de păstrare Sibiu, em. IV.	—	101-50
4 ¹ / ₂	Inst. de credit fonciar Sibiu, em. VI.	—	101-50
	Losuri.		
	Basilica, à fl. 5—	20-40	21-50
	Credit, à fl. 100—	431-50	434—
	Clary, à fl. 40— v. c.	204—	—
	Soc. p. Navig. Dunăreană, à 100 fl. v. c.	—	—
	Buda, à fl. 40—	198-25	195—
	Pálffy, à fl. 40—	198—	198—
	Crucea roșie austriacă, a fl. 10—	55-70	57—
	" " ungară, à fl. 5—	28-50	29-50
	Rudolf, à fl. 10—	79—	—
	Salm, à fl. 40— v. c.	240-50	—
	Salzburg, à fl. 20—	81—	—
	St. Genois à fl. 40— v. c.	274—	—
	Impr. cu prem. al oraș. Viena, 1874	428—	—
	Triest, à fl. 50—	250—	—
	"Jó sziv", à fl. 4—	—	10-60
	Valute.		
	Galbini austr. sau ung.	11-35	11-38
	" c. reg.	11-31	11-30
	Napoleond'or (20 frei sau 8 fl. v. a.)	19-07	19-10
	20 Marce germ. aur	23-50	23-50
	5 ruble ruses	—	2-53
	Bilete germ. 100 M.	117-20	117-15
	" franc. 100 Fr.	94-90	95-37 ¹ / ₂
	Ruble, bilete, 100	253-75	—
	Lei românesci, 100	—	95-15